

УДК 811.161.3'373

UDC 811.161.3'373

АКАЗІЯНАЛІЗМЫ-ІМПАЗІТЫ З АГУЛЬНАЙ ФАНЕМНАЙ ЧАСТКАЙ УТВАРАЛЬНЫХ АСНОЎ У ВЕРШАКАЗАХ А. РАЗАНАВА

OCCASIONALISMS-IMPOSITES WITH COMMON PHONEME PART OF FORMING STEMS IN POETIC SENTENCES BY A. RYAZANOV

М. А. Самсонава,

аспірант кафедры агульнага і славянскага
мовазнаўства МДУ імя А. А. Куляшова

M. Samsonova,

Postgraduate Student of General and Slavic
Linguistics, MSU named after A. Kuleshov

Паступіў у рэдакцыю 29.06.22.

Received on 29.06.22.

У артыкуле разглядаюцца розныя падыходы навукоўцаў да вызначэння сутнасці такіх паняццяў, як *міжслоўнае накладанне*, *кантамінацыя*, *імпазіцыя*; аналізуюцца аказіяналізмы ў вершаках А. Разанава, створаныя спецыфічным спосабам аказіянальнага словаўтварэння – імпазіцыяй, розныя групы імпазітаў А. Разанава ў залежнасці ад колькасці фанем (агульнай фанемнай часткі) ад аднафанемнага да пяціфанемнага; праводзіцца словаўтваральны аналіз прыведзеных аказіяналізмаў. Звяртаецца ўвага на наступныя асаблівасці непрадуктыўнага словаўтварэння аказіяналізмаў А. Разанава: найбольш распаўсюджаны імфіксы ад аднафанемнага да трохфанемнага (часцей за ўсё – трохфанемныя); адзначаецца, што імпазіцыя адбываецца без разрыву ўтваральных асноў і з разрывам адной з утваральных асноў; пры стварэнні імпазітаў аўтар часам выкарыстоўвае не толькі дзве або тры ўтваральныя асновы, а значна больш; утваральнымі асновамі з'яўляюцца не толькі беларускія словы, але і агульнавядомыя іншамовныя словы; часам імфікс з'яўляецца самастойным словам; у адным імпазіце можа быць некалькі імфіксаў.

Ключавыя словы: аказіяналізм, непрадуктыўны спосаб словаўтварэння, кантамінацыя, міжслоўнае накладанне, імпазіцыя, імпазіт, імфікс.

The article considers various approaches of scientists to defining the essence of such notions as interword overlapping, contamination, imposition. It analyzes occasionalisms in poetic sentences by A. Ryazanov formed by specific way of occasional word formation – imposition, various groups of imposites of A. Ryazanov depending on the amount of phonemes of imfix (common phoneme part) from one-phoneme to five-phoneme: word forming analysis of the given occasionalisms is conducted. Attention is given to the following features of non-productive word-formation of A. Ryazanov's occasionalisms: the most spread imfixes from one-phoneme to three-phoneme (most frequently – three-phoneme); it is marked that imposition takes place without breaking of the forming stems and with breaking one of the forming stems; on creating imposites, the author sometimes uses not only two or three forming stems but many more; forming stems are not only Belarusian words but also generally known foreign words; sometimes an imfix is an independent word; in one imposite there can be several imfixes.

Keywords: occasionalisms, non-productive way of word formation, contamination, interword overlapping, imposition, imposite, imfix.

Уводзіны. Утварэнне аказіяналізмаў А. Разанава сапраўды мастацкае, паколькі аўтар не проста дае жыццё новаму слову, а выкарыстоўвае для гэтага спецыфічныя, вельмі рэдкія спосабы словаўтварэння. Адным з такіх спосабаў з'яўляецца кантамінацыя. Адметнай асаблівасцю кантамінацыі выступае аб'яднанне дзвюх (і больш) утваральных асноў у межах адной вытворнай адзінкі. Семантыка новага слова складаецца са значэнняў матывавальных адзінак і, як правіла, ускладняецца канатацыяй ацэнкі, экспрэсіі, моўнай гульні. Абодва матывавальныя словы, не будучы цалкам экспліцытна прадстаўленымі ў вытворным слове, выразна ўспрымаюцца чытачом мастацкага тэксту. Пры такім аб'яднанні адбываецца збліжэнне рэалій, якія ляжаць у аснове намінацыйных значэнняў аб'яднаных слоў. Значэнне такога кантамінаванага слова ўяўляе сабой складанае спалучэнне семантыкі некалькіх слоў.

Асноўная частка. Аказіянальнае словаўтварэнне на аснове некалькіх матывавальных асноў абазначаецца рознымі тэрмінамі: *міжслоўнае накладанне* (Н. А. Янка-Трыніцкая), *міжслоўнае сумяшчэнне* (І. С. Улуканаў), *тэлескапія* (У. Ю. Разанаў), *апликацыя*, *кантамінацыя* (М. С. Малеева), *гібрыдныя словы* (С. Ульман), «народныя

пераагаласоўкі» (У. М. Шапашнікаў), *уставачная тэлескапія* (Н. А. Ніколіна), *тэлескапія і амальгамацыя* (Р. І. Розіна), *імпазіцыя* (А. В. Солахаў). Дэрываты (гібрыдныя адзінкі) таксама маюць некалькі абазначэнняў: разам з тэрмінам *кантамінант* ужываюцца такія сінанімічныя абазначэнні, як *гібрыд*, *слова-«сакваяж»*, *слова-«кентаўр»* [1, с. 98–99]. Шматлікасць тэрміналогіі ўказвае не толькі і не столькі на цікавасць да арыгінальна ўтвораных слоў, колькі на іх недастатковую даследаванасць.

Праблемай у тэорыі аказіянальнага словаўтварэння з'яўляецца вызначэнне сутнасці *міжслоўнага накладання і кантамінацыі*. Канцэпцыя, згодна якой кантамінацыя і міжслоўнае накладанне маюць статус розных прыёмаў словаўтварэння, адлюстравана ў працах Н. А. Янка-Трыніцкай і А. А. Земскай. Н. А. Янка-Трыніцкая лічыць міжслоўнае накладанне асобым, «спецыфічным сродкам словаўтварэння», якое трэба адрозніваць, з аднаго боку, ад накладання марфем, з другога – ад кантамінацыі [2, с. 473–474]. А. А. Земская да ліку спосабаў і прыёмаў утварэння аказіяналізмаў адносіць міжслоўнае накладанне і кантамінацыю: пры кантамінацыі аб'ядноўваюцца два ўзуальныя словы, прычым частка аднаго з іх «выдаляецца»,

што служыць адметнай уласцівасцю гэтага прыёму словаўтварэння, у той час як пры міжслоўным накладанні «словы накладваюцца, наязджаюць адно на адно», «канец аднаго з'яўляецца пачаткам другога» [3, с. 191].

Н. А. Ніколіна, размяжоўваючы ўзуальныя і аказіянальныя спосабы словаўтварэння, да апошніх адносіць кантамінацыю, якая валодае структурнай, семантычнай і словаўтваральнай спецыфікай, прычым яна лічыць, што міжслоўнае накладанне з'яўляецца разнавіднасцю кантамінацыі [1, с. 101]. Л. В. Рацыбурская адзначае другую разнавіднасць кантамінацыі – тмэзіс, або ўстаўка адной матывавальнай асновы ў другую [4, с. 51].

Падыход, які заключаецца ў наданні міжслоўнаму накладанню статусу асаблівага спосабу словаўтварэння, падтрымліваюць А. Г. Лыкаў і І. С. Улуханаў, пры гэтым тэрмін *кантамінацыя* не выкарыстоўваецца. А. Г. Лыкаў разглядае *накладанне* як спосаб аказіянальнага словаўтварэння, асаблівую з'яву, спецыфічную і характэрную для аказіянальнага словаўтварэння і чужую для кананічнага словаўтварэння [5, с. 77]. І. С. Улуханаў называе такую з'яву *міжслоўным сумяшчэннем* і адносіць да прамых чыстых аказіянальных спосабаў словаўтварэння [6, с. 52].

Беларускі даследчык А. В. Солахаў лічыць, што «тэрмін павінен быць не толькі «празрысты», дакладны, але і адначасова лёгка ўпісвацца ў агульную сістэму назваў спосабаў словаўтварэння, з'яўляцца базай для іншых слоў» [7, с. 155] і прапаноўвае тэрмін *імпазіцыя*, які паводле структуры і паходжання з'яўляецца роднасным словаўтваральнаму тэрміну *кампазіцыя*, ад якога лёгка ўтвараюцца тэрміны *кампазіцыя* → *кампазіт* → *кампазітны*, а для А. В. Солахава з'яўляецца лагічным словаўтваральны рад *імпазіцыя* → *імпазіт* → *імпазітны*, прычым *імфіксам* ён называе «словаўтваральны фармант у імпазітах – агульную для абедзвюх утваральных асноў фанемную частку» [7, с. 156], пры гэтым адзначае, што імфіксы могуць быць ад аднафанемных да шасціфанемных. Услед за І. С. Улуханавым А. В. Солахаў адзначае, што аб'яднанне слоў можа адбывацца некалькімі варыянтамі: без разрыву ўтваральных асноў і з разрывам адной такой асновы [7, с. 157].

Неабходна адзначыць, што тэрміны А. В. Солахава ўяўляюцца найбольш абгрунтаванымі і могуць быць выкарыстаны пры характарыстыцы аказіяналізмаў А. Разанава, асабліва распаўсюджаных у вершаках і ўтвораных імпазіцыяй. Распрацоўка жанру вершаказаў належыць менавіта А. Разанаву. Сам паэт абазначае вобласць, у якой працуе, «сферай гукасэнсу», якая вырастае з «гульні на гуках»: «...менавіта з увагі да гуку, з патрэбы гуку стаць сэнсам, відаць, і ўзніклі такія мае аўтарскія жанры, як квантэмы і вершаказы...» [8, с. 6].

З'яўленне аказіяналізмаў у паэтычнай творчасці А. Разанава разлічана на пэўны экспрэсіўна-стылістычны эффект. Эффект гэты ўзнікае таму, што

чытач сам асэнсоўвае працэс нараджэння імпазітаў. Актуалізацыя ўвагі чытача на словаўтваральна-семантычную структуру імпазітаў ажыццяўляецца наступным чынам: побач з імпазітам у найбліжэйшым кантэкстуальным асяроддзі ўжываецца адно або два яго ўтваральныя словы. Беручы за аснову менавіта знешнія сэнсавыя ўзаемасувязі, мы не адмаўляем магчымасць іншага тлумачэння і, адпаведна, устанаўлення іншых словаўтваральных адносін.

Мэта артыкула – выявіць і прааналізаваць асаблівасці імпазітаў у вершаках А. Разанава.

У імпазітах А. Разанава адзначаюцца імфіксы ад аднафанемнага да пяціфанемнага:

1. **Аднафанемны** імфікс выражаны адной фанемай, якая з'яўляецца агульнай для абедзвюх утваральных асноў. Як правіла, гэта зычная фанема, напрыклад, у імпазіце *кіякасць* [к'і́акас'ц'] 'якасць кія', утвораным у выніку імпазіцыі асноў *назоўнікаў кіі́* і *якасць* [й́акас'ц'], імфікс выражаецца зычнай санорнай фанемай <ж> [7, с. 156]: *Кіі́ – кіраўнік, і які б ён ні быў па сваёй «кіякасці» – цяжкі ці лёгкі, стрункі ці камлюкаваты, ён ідзе наперадзе і паказвае вандроўніку кірунак* [9, с. 106]; імпазіт смакосы, у якім імфікс выражаны зычнай глухой фанемай <к>, можа быць утвораны аб'яднаннем дзвюх асноў (*смак + косы*) або (*смак/аваць + па/косы*), у другім выпадку назіраецца дэсуфіксацыя першай асновы, дэпрэфіксацыя другой асновы: *Каса – косая, аднак там, дзе яна праходзіць, застаюцца чыстыя, без касмыкоў, касынікі лугоў і роўныя каснікі пакосаў. Каса не спакушаецца славай і не выстаўляецца напаказ: яна толькі першаю, у расу, каштуе тыя «смакосы», якія пасля будуць каштаваць каровы і козы* [9, с. 6]; пры ўтварэнні імпазіта *цудзеі* (*цуд/оўн/ы + /па/дзея*) адбываецца дэсуфіксацыя першай асновы, дэпрэфіксацыя другой асновы, чаргаванне гукаў [д]/[дз'] [10, с. 135]. Можна дапусціць, што імпазіт *цудзеі* ўтвораны шляхам аб'яднання слоў *цуд/оўн/ы + ку/дзе/л/я*, пры якім адбываецца дэсуфіксацыя першай асновы, немарфемнае скарачэнне другой асновы, чаргаванне гукаў [д]/[дз']: *Калі дзіда ўдзел мужчыны, то кудзелля – жанчыны, і, прадучы кудзелю, жанчына, услухоўваючыся ў гудзенне верацяна, перажывае ўсе згібы, змены, падзеі, «цудзеі» свайго жыцця і прадзе сваю «дзелю» – долю* [9, с. 89].

2. **Двухфанемны** імфікс адзначаецца ў словах *птачымасць*, *нудзень*, *двань* і інш. Імпазіт *птачымасць* утвораны фанетычным аб'яднаннем асноў наступных назоўнікаў (*птач* + */м/агчы-масць*), у якіх агульнай фанемнай часткай з'яўляецца спалучэнне фанем <ах>, пры гэтым у другой утваральнай аснове назіраецца немарфемнае скарачэнне [10, с. 133]: *Птач – адмысловы хатхаёг: яго цела паслухмянае любому подыху натхнення, ён дасканалы валодае тэхнікай левітацыі, і зямное прыяненне толькі дапамагае яму развіць закладзеныя ў ім «птачымасці»* [9, с. 10]; імпазіт *нудзень* можа быць утвораны спалучэннем дзвюх асноў (*нуд/н/ы + /б/удзень*), пры якім адбываецца скарачэнне суфікса адной

асновы і немарфемнага сегмента – другой з накладаннем іх адна на другую пры дапамозе агульнага фанемнага адрэзка <уд>, у якім адбываецца чаргаванне гукаў [d]/[dз'] [10, с. 134], або нудзень (нуд/н/ы + дзень), дзе адбываецца дэсуфіксацыя першай асновы, чаргаванне гукаў [д]/[дз'], у такім выпадку імфікс будзе аднафанемны: Будзень – падзея, свята – з'ява, будзень – агледзіны, свята – сватанне, будзень распачынае, свята вячае, будзень – жаніх, свята – нявеста, будзень – «нудзень», свята – вяселле [9, с. 102]; імпазіт двань (т/вань + два) утвораны пры дапамозе немарфемнага скарачэння першай утваральнай асновы і накладання агульнага фанемнага адрэзка <ва>: Твань – «двань»: у ёй змяшаны, знітаваны, не разатнуты на дзве паставы, на два «ставы» вада і яшчэ не дакранулася да яе [9, с. 39]; імпазіт паслядзелак можа быць утвораны пры дапамозе наступных словаў/утваральных асноў (пасля + па/н/ядзелак), пры гэтым у другой аснове адбываецца немарфемнае скарачэнне [10, с. 133], але ён таксама можа быць утвораны і ад наступных асноў (пасядзелкі + пасля + дзела), пры гэтым адно з матывавальных слоў (пасядзелкі) разрываецца і ў яго ўкліньваецца асобны гук [л] матывавальнага слова (пасля), прычым спецыфічным з'яўляецца тое, што ў імпазіце назіраецца некалькі імфіксаў (чатырохфанемны і трохфанемны): Кудзеля – работа пасля работы, дзень пасля дня, яна не нядзеля і не панядзелак, а пасядзелак, і на яе збіраюцца, як на пасядзелкі [9, с. 89].

3. **Трохфанемны** імфікс адзначаецца ў наступных словах: пЧАЛа, здарагацца, творба, мгліна, мага, Рыгведа, ловы і інш.

Н. А. Ніколіна называе «ўставачнай тэлескапіяй» выпадкі ўтварэння аказіяналізмаў устаўкай аднаго слова ў другое, акцэнтаванай графічна, з выкарыстаннем вялікай літары ў сярэдзіне слоў-гібридаў [1, с. 101]. Нягледзячы на тое, што гэта разнавіднасць кантамінацыі (імпазіцыі) з'яўляецца рэдкай з'явай, адзначаюцца такія прыклады і ў паэзіі А. Разанава: пЧАЛа (пчала + чал/авек): Пчалу нельга забіваць: яна – пЧАЛа, у ёй захоўваецца чалавечы пачатак, і людзі шануюць яе, як чалавека [9, с. 8].

Стварэнне імпазіта здарагацца адбываецца аб'яднаннем дзвюх асноў (здарацца + дарога) з дапамогай агульнага фанемнага адрэзка <дар>, пры гэтым адно з матывавальных слоў (здарацца) разрываецца і ў яго ўкліньваецца асобны гук [г] другога матывавальнага слова (дарога): Усё, што здараецца з дарогай, здараецца і з чалавекам, і ўсё, што ні здараецца з чалавекам, здараецца якраз у дарозе, бо сама прырода дарогі – здарацца, «здарагацца» [9, с. 49]; у імпазіце творба (торба + творыць) першая ўтваральная аснова торба разрываецца, каб даць магчымасць уклініцца ў яе асобнаму гуку [в] другой ўтваральнай асновы творыць: Торба – «творба»: яна творыць чалавека, фармуе яго постаць, удакладняе яго паводзіны, афарбоўвае яго думкі, і людзі, ведаючы, што з торбай лепш, чым без

торбы, баяцца, аднак, рабіць яе сваім правадыром, шлюбаватца альбо брататца з ёю, каб самім не зрабіцца яе атрыбутамі – жабракамі [9, с. 131]; імпазіт мгліна (і/мглі/сты + гліна), у якім абываецца немарфемнае скарачэнне першай часткі і накладанне агульнага фанемнага адрэзка <глі> [10, с. 133]: Гліна – «мгліна»: яна спіць у імглістай глыбіні і сніць свае заповітныя «маглівасці» [9, с. 17]; імпазіт мага (с/мага (1) + мог/уць (2) + маг/іла (3) + маг/утнейшая (4) + з/маг/ацца (5) + пера/мога (6)), у якім адбываецца немарфемнае скарачэнне першай, трэцяй і чацвёртай частак, дэсуфіксацыя другой утваральнай асновы, дэпрэфіксацыя і дэсуфіксацыя пятай асновы, дэпрэфіксацыя шостае асновы, чаргаванне гукаў [o]/[a]: Смага – «мага»: яна можа тое, чаго не могуць звычайныя станы, і там, дзе яны прызнаюць сваю паразу і згаджаюцца, што магіла магутнейшая за ўсіх і за ўсё, смага змагаецца і пасягае на перамогу [9, с. 27].

Асобае месца сярод імпазітаў гэтай групы займаюць імпазіты, утвораныя з выкарыстаннем агульнавядомых замежных слоў, напрыклад, імпазіт Рыгведа (к/рыга (1) + к/рыха (2) + Krieg (3) + Рыга (4) + вед/аць (5)) з'яўляецца ўласным назоўнікам і імпліцытна накіроўвае на імя Рагнеда, указваючы на сувязь гісторыяй; у ім адбываецца немарфемнае скарачэнне першай і другой частак, чаргаванне гукаў [e]/[x], накладанне агульнага фанемнага адрэзка <рыг> і дэсуфіксацыя пятай часткі: Адкрышаная ад крышталю цэласнасці, карагодзячы, а то і ведучы вайну (Krieg!) і іншымі «крыхамі», крыга кіруецца туды, дзе стаіць горад Рыга... Пра крыгу – колькі чаго ў ёй сухога і колькі мокрага – абменьваюцца ўражаннямі берагі, а рака, адкрываючы ў ёй нязведаную глыбіню, засвойвае яе на памяць, нібы кніга «Рыгведу» [9, с. 20]; імпазіт ловы (па/лова + лов/іць + love), у якім адбываецца немарфемнае скарачэнне першай часткі і дэсуфіксацыя другой часткі: Палова на палову – ловы: у іх адна палова ловіць другую, левае – правае, свавольнае – вольнае, змысловае – адмысловае... Паволі, нібы яны валаводзячы, у ловы ўплываюць поплаў і волміна і, каб даўмецца, што гэта за «love», на злом галавы імкліва, падымаючы на дыбы логавы, убягае лес – во хваёвы, а во яловы [9, с. 22].

4. **Чатырохфанемны** імфікс адзначаецца ў імпазіце меня (ж/меня + мяня/ць), дзе адбываецца немарфемнае скарачэнне першай часткі, дэсуфіксацыя другой часткі і чаргаванне гукаў [e]/[я], прычым імфікс з'яўляецца **самастойным словам**: Жменя – «меня»: тое, чаго не мае, яна бярэ, а тое, што мае, яна аддае і такім чынам усталёўвае раўнавагу паміж парожнім і поўным... Жменя мне і жменя табе [9, с. 149]; зубрынае (за/зубрыны + зубр), дзе адбываецца дэпрэфіксацыя першай часткі: На зброі ззубрыны, аднак вызвоньвае ў ёй старадаўнае – «зубрынае» – высакародства бронзы [9, с. 38]; імпазіт дзеля можа быць утвораны са слоў (дзеля + доля), дзе першая і другая асновы адрозніваюцца адным гукам [e]/[o], назіраецца чаргаванне гукаў [d]/[dз']

або дзеля (*ку/дзеля + доля*), дзе адбываецца немарфемнае скарачэнне першай асновы, чаргаванне гукаў [e]/[o], [d]/[dz], або дзеля (*у/дзел + доля*), дзе адбываецца немарфемнае скарачэнне першай утваральнай асновы, чаргаванне гукаў [e]/[o], [d]/[dz], у гэтым выпадку імфікс будзе адносіцца да **трохфанемнага**: *Яна [кудзеля] існуе не сама па сабе, не сама для сябе, а – куды і дзеля: дзеля наступных радзюжак, дзяружак, абрусоў, ручнікоў, перацякаючы з прасніц на верацёны і матавілы, дзелячыся на ручаі прадзіва... Калі дзіда ўдзел мужчыны, то кудзеля – жанчыны, і, прадучы кудзелю, жанчына, услухоўваючыся ў гудзенне верацяна, перажывае ўсе згібы, змены, падзеі, «цудзеі» свайго жыцця і прадзе сваю «дзеля» – долю» [9, с. 89].*

5. **Пяціфанемны** імфікс з'яўляецца даволі рэдкім у паэзіі А. Разанава, таму што складана падбраць словы, якія б амаль поўнасьцю супадалі, напрыклад, у імпазіце *лабудзівы* адбываецца спалучэнне наступных асноў (*лебядя + лебедзь + лабуда*) пры дапамозе агульнага фанемнага адрэзка, чаргаванне гукаў [e]/[я]/[y], [d]/[dz]: *Сярод*

«лабудзівага» зеля лебядя вымалёўваецца, як лебедзь сярод гусей: яна белая стану, белая паходжання, белай «косткі» [9, с. 123].

Вынікі. Сярод імпазітаў А. Разанава найбольш распаўсюджаны імфіксы ад аднафанемнага да трохфанемнага (часцей за ўсё – трохфанемныя), радзей сустракаюцца чатырохфанемныя і пяціфанемныя, гэта звязана з тым, што складана падбраць словы, якія б амаль поўнасьцю супадалі; імпазіцыя адбываецца некалькімі спосабамі (без разрыву ўтваральных асноў і з разрывам адной з утваральных асноў); пры стварэнні імпазітаў аўтар часам выкарыстоўвае не толькі дзве або тры ўтваральныя асновы, а значна больш, пры гэтым тлумачэнне імпазіта залежыць ад асабістага ўспрымання тэксту чытачом, ад таго, якая ўтваральная аснова з'яўляецца найбольш важнай (дамінантнай) для чытача; утваральнымі асновамі з'яўляюцца не толькі беларускія словы, але і агульнавядомыя іншамовныя словы; часам імфікс з'яўляецца самастойным словам; у адным імпазіце можа быць некалькі імфіксаў.

ЛІТАРАТУРА

1. *Николина, Н. А.* Активные процессы в языке современной русской художественной литературы / Н. А. Николина. – М. : ГНОЗИС, 2009. – 335 с.
2. *Янко-Триницкая, Н. А.* Словообразование в современном русском языке / Н. А. Янко-Триницкая. – М. : Индик. – 2001. – 503 с.
3. *Земская, Е. А.* Словообразование как деятельность / Е. А. Земская. – Изд 4-е. – М. : Либроком, 2009. – 224 с.
4. *Рацибурская, Л. В.* Проблемы словотворчества в современных российских СМИ : учеб.-метод. пособие / Л. В. Рацибурская, Н.А. Самыличева, А. В. Шумилова. – Нижний Новгород : ННГУ, 2013. – 66 с.
5. *Лыков, А. Г.* Современная русская лексикология (русское окказиональное слово) / А. Г. Лыков. – М. : Выssh. shk., 1976. – 120 с.
6. *Улуханов, И. С.* Единицы словообразовательной системы русского языка и их лексическая реализация / И. С. Улуханов ; Рос. акад. наук, Ин-т рус. яз. им. В. В. Виноградова. – М., 1996. – 221 с.
7. *Солахаў, А. В.* Індывідуальна-аўтарскія неалагізмы з агульнай фанемнай часткай утваральных асноў у мове сучаснай беларускай літаратуры / А. В. Солахаў // Весн. Мазыр. дзярж. ун-та імя І. П. Шамякіна. – 2013. – № 4 – С. 155–159.
8. *Шаблінская, Г.* «Я – той, хто шлях, і хто па ім ідзе...»: гутарка з Алесем Разанавым / Г. Шаблінская // ЛіМ. – 1995. – 14 кастр. – С.6–7.
9. *Разанаў, А. С.* Маланка жне, гром малоціць : вершаказы / Аляс Разанаў. – Мінск : Маст. літ., 2020. – 158 с.
10. *Солахаў, А. В.* Рэдкія спосабы словаўтварэння ў мове твораў Алеся Разанава / А. В. Солахаў // Беларуская мова і літаратура ў славянскім этнакультурным кантэксце : матэрыялы рэсп. навук.-практ. канф., Віцебск, 21–22 кастр. 2010 г. / рэдкал.: Г. А. Арцыямёнак (адк. рэд.) [і інш.]. – Віцебск, ВДУ, 2010. – С.132–135.

REFERENCES

1. *Nikolina, N. A.* Aktivnye processy v yazyke sovremennoj russkoj hudozhestvennoj literatury / N. A. Nikolina. – M. : GNOZIS, 2009. – 335 s.
2. *Yanko-Trinickaya, N. A.* Slovoobrazovanie v sovremennom russkom yazyke / N. A. Yanko-Trinickaya. – M. : Indrik. – 2001. – 503 s.
3. *Zemskaya, E. A.* Slovoobrazovanie kak deyatelnost' / E. A. Zemskaya. – Izd 4-e. – M. : Librokom, 2009. – 224 s.
4. *Raciburskaya, L. V.* Problemy slovotvorchestva v sovremennyh rossijskih SMI : ucheb.-metod. posobie / L. V. Raciburskaya, N.A. Samylicheva, A. V. Shumilova. – Nizhnij Novgorod : NNGU, 2013. – 66 s.
5. *Lykov, A. G.* Sovremennaya russkaya leksikologiya (russkoe okkazional'noe slovo) / A. G. Lykov. – M. : Vyssh. shk., 1976. – 120 s.
6. *Uluhanov, I. S.* Edinicy slovoobrazovatel'noj sistemy russkogo yazyka i ih leksicheskaya realizaciya / I. S. Uluhanov ; Ros. akad. nauk, In-t rus. yaz. im. V. V. Vinogradova. – M., 1996. – 221 s.
7. *Solahaŭ, A. V.* Indyvidual'na-aŭtarskiya nealagizmy z agul'naj fanemnaj chastkaj utvaral'nyh asnoŭ u move suchasnaj belaruskaj litaratury / A. V. Solahaŭ // Vesn. Mazyr. dzyarzh. un-ta imya I. P. Shamyakina. – 2013. – № 4 – S. 155–159.
8. *Shablinskaya, G.* «Ya – toj, hto shlyah, i hto pa im idze...»: gutarka z Alesem Razanavym / G. Shablinskaya // LiM. – 1995. – 14 kastr. – S.6–7.
9. *Razanaŭ, A. S.* Malanka zhne, grom malocic' : vershakazy / Ales' Razanaŭ. – Minsk : Mast. lit., 2020. – 158 s.
10. *Solahaŭ, A. V.* Redkiya sposaby slovaŭtvarennya ŭ move tvoraŭ Alesya Razanava / A. V. Solahaŭ // Belaruskaya mova i litaratura ŭ slavyanskim etnakul'turnym konteksce : materyaly resp. navuk.-prakt. kanf., Vitebsk, 21–22 kastr. 2010 g. / redkal.: G. A. Arcyamyonak (adk. red.) [i insh.]. – Vitebsk, VDU, 2010. – S.132–135.